КРЫВІНКА

ЛЮТЫ
№ 3 (193)
2017 год

ІНФАРМАЦЫЙНА-КУЛЬТУРНАЯ ГАЗЕТА БЕШАНКОВІЦКАГА РАЁНА

СЕЛЬСКІЯ САВЕТЫ

ВЕРХНЯКРЫВІНСКІ СЕЛЬСКІ САВЕТ

Летась на тэрыторыі Верхнякрывінскага сельскага Савета знаходзілася 55 вёсак, у якіх пражывала 2030 чалавек. Сёлета колькасць вёсак засталася нязменнай, а вось колькасць жыхароў склала толькі 1950. Жанчын паменела на 35, а мужчын на 45.

Сярод 55 вёсак ёсць такія, дзе людзі ўжо даўно не жывуць: Стаськава і Пірагі. Ёсць і такія, дзе стала пражывае толькі адзін чалавек — Заграддзе, Гракава, Карабова і Целяпы.

Па два чалавекі жыве ў Гарбачах, Старадворцах і Шчыпцах, тры — у Раманаве, пяць чалавек пражывае ў Мількавічах і Пажарышчы.

Вёсак, якія маюць больш за сотню жыхароў, летась было пяць, а сёлета засталося толькі тры.

Адразу на 55 чалавек паменела ў найбольшай вёсцы сельсавета - Верхнім Крывіне. З леташніх 361 чалавека тут засталося толькі 306.

На першае месца па колькасці жыхароў выйшла Ржаўка. Тут на 01.01.2017 пражывала 325 чалавек. Але летась было на 7 больш – 332.

На тры чалавекі скараціліся Ганкавічы (з 128 да 125), Старыя Ранчыцы адразу на 7 чалавек (з 102 да 95), Двурэчча на 9 – (з 100 да 91).

У Рубяжы на 1-га студзеня пражывала таксама менш за 100 чалавек — 96.

Па колькасці людзей працаздольнага ўзросту лідзіруе Ржаўка — 200 чалавек (летась было 212). У Верхнім Крывіне такіх набіраецца толькі 175 (летась было 168.)

Якія перспектывы развіцця гэтага рэгіёна, пытаеце Вы? Ды не дужа радасныя. Дзяцей да 18-гадовага ўзросту на тэрыторыі савета пражывае толькі 217 (летась было 256.) З іх амаль палова пражывае ў Ржаўцы 56 (было 68) і ў Верхнім Крывіне 55(было 58).

У Ржаўскай сярэдняй школе — дзіцячым садзе налічваецца 62 вучні (было 54) і 17 малых(было 14.) Павелічэнне выклікана закрыццём Рубежскай школы, якую летась зачынілі з-за недахопу вучняў. Быў зачынены летась і Храпавішчанскі дзіцячы сад, дзе колькасць дзетак складала 5 чалавек.

Яшчэ 20 дзетак не наведваюць дашкольныя ўстановы, бо бацькам гэта нязручна рабіць. (Летась такіх было 25.)

З установаў культуры ў сельсавеце засталіся Ржаўскі і Верхнякрывінскі СДК. Пры апошнім функцыянуе і бібліятэка.

Яшчэ адна бібліятэка засталася ў Рубяжы, а ў Паліцах застаўся сельскі клуб.

З установаў аховы здароўя функцыянуюць Ржаўскі і Рубежскі ФАПы.

А. Тутэйшы

УШАНАВАННЕ

ЧАЛАВЕК ГОДА - 2016

3-га лютага ў канцэртнай зале "Віцебск" адбылася штогадовая цырымонія ўручэння лепшым працаўнікам вобласці дыпломаў "Чалавек года Віцебшчыны" за 2016 год.

Ганаровае званне "Чалавек года Віцебшчыны" прысвойваецца ў вобласці з 2009 года з мэтай заахвочвання людзей за заслугі ў сацыяльнай і эканамічнай палітыкі дзяржавы і органаў мясцовага кіравання, ажыццяўленню мер па забеспячэнню законнасці і правапарадку, за дасягненні ў галіне навукі, адукацыі і культуры, актыўную грамадскую дзейнасць. Штогод 100 лепшых прадстаўнікоў рэгіёну атрымліваюць дыпломы лаўрэатаў і грашовую прэмію. Акрамя таго, білборды з іх фотаздымкамі на працягу года ўпрыгожваюць населеныя пункты вобласці.

Сёлета ў Бешанковіцкім райне ўзнагарода была ўручана:

Варкулевіч Вользе Рыгораўне - апаратару машыннага даення закрытага акцыянернага таварыства «АСБ-Агра Наватар»;

Сычову Аляксею Мікалаевічу - выканаўцу абавязкаў генеральнага дырэктара, спэцыяліста па развіцці СТАА «НАЦІВІТА»;

Багдановічу Васілю Іванавічу - ўрачу-тэрапеўта (загадчыку) паліклінікі ўстановы аховы здароўя «Бешанковіцкая цэнтральная раённая бальніца»

М.Васільеў

ПРАФІЛАКТЫКА ДТЗ

СКАЖЫ «НЕ!» АБЫЯКАВАСЦІ

Пад такой назвай у пятніцу 24-га лютага 2017 года ў Бешанковіцкім раёне прайшоў Адзіны дзень бяспекі дарожнага руху. Мерапрыемства было накіравана на прафілактыку здарэнняў, удзельнікі якіх пакідаюць месца ДТЗ, не аказаўшы дапамогі пацярпелым.

- Калі кіроўца нанёс нават нязначную шкоду другому боку, але ўцёк з месца ДТЗ, да яго ўсё роўна будуць ужытыя самыя строгія санкцыі, - канстатаваў старшы дзяржаўтаінспектар АДАІ РАУС В. А. Дзядзічкін. - Аналагічна і ў выпадку наезду на пешахода: бывае, калі кіроўца не вінаваты ў трагедыі, але пакіданне чалавека ў небяспечным для жыцця стане падпадае пад артыкул Крымінальнага кодэкса.

Калі ж вы трапілі ў ДТЗ, адзін з удзельнікаў якога спрабуе схавацца, то не трэба яго даганяць - гэтым вы толькі ўскладніце працу супрацоўнікаў ДАІ. Спыніцеся, запішыце прыкметы аўтамабіля, які схаваўся, паспрабуйце ўсталяваць і зафіксаваць дадзеныя відавочцаў аварыі.

І хаця ў Бешанковіцкім раёне падобных злачынстваў пакуль што не назіралася, усім удзельнікам дарожнага руху трэба добра засвоіць: на дарозе пакідаць у бядзе нельга нікога.

Будзьце ўважлівымі, у добрым розуме і ўзаемна ветлівымі на дарозе.

М.Васільеў
па матэрыялах "Зары"

КАРОТКАЯ БІЯГРАФІЯ

Калі я быў малым, мяне не турбавала
фанетыка нябёс, граматыка палёў.
Я піў бабульчын спеў, птушыны слухаў галас,
ад сябрукоў цярпеў нямала кухталёў.

І праляталі вёсны хуткія, як чайкі,
і розум мой байчэў з вар'яцкай быстрынёй,
хутчэй дарослым стаць хацелася адчайна,
ды казачныя сны змяніліся маной…

Кармілі нас лухтой пра роўнасць і братэрства
(салодкаю на смак), пра лепшы ў свеце лад.
Штодзень з экрана нам, ў крывым яго люстэрку,
паказвалі ідэй савецкіх зарапад.

Здавалася, быў лад той вечным і нязломным,
пра тое кожны дзень дзяўблі нам вестуны:
"Усё перажывём, працуючы нястомна,
была б КПСС і не было б вайны!"

І быццам ураган, нібыта стрэл дуплетам,
як выбух, ад якога раскалоўся дол –
91-ы год з яго сувернітэтам
і белавежскіх пагадненняў пратакол.

І новы дзень прыйшоў, і незалежнасць спела,
на трупе СССР зазелянела рунь.
І, уніформу зняўшы, выйшла ў строях белых
краіна з незвычайнай назвай – Беларусь.

Мне снілася: вось-вось і збудзецца такое:
з рукой на сэрцы людзі заспяваюць гімн,
а ў паднябессі Бог пазбудзецца спакою
і спусціцца да нас, і ўсім аддасць даўгі.

Я змайстраваў тады сабе для спеваў ліру
і песню напісаў, і ўголас заспяваў,
і ў белы свет пайшоў. Маім арыенцірам
быў бел-чырвоны сцяг, што на вятрах лунаў.

Няхай мой голас быў няўпэўненым, ды словы
жылі ў маёй душы, нібыта ў сотах мёд.
Не труцілі яе чужыя дзеясловы,
і плыў удалячынь надзеяў крыгаход.

Жывуць надзеямі адно рабы й народы,
яны ім даражэй за горы серабра.
А выйшла так як ёсць, і гарлапан бязродны
дзяржаўнае стырно да рук сваіх прыбраў.

Ды не пашыўся я ва ўтульненькі зацішак,
і ў сэрцы змог маім такі агонь паўстаць,
нібыта палыхалі там мільёны кніжак,
аж сполахі ішлі ад вогненных сінтагм.

У рукі ўзяў тады я вечных слоў паходню
ад сэрца прыпаліў, пайшоў праз ноч і дым,
каб даць святла прамень усім, хто быў нязгодны,
бо ведаў я, што ў слоў ёсць смак жывой вады.

Нясу я той агонь, як Зніч святы, старанна,
і веру, што калісь святло растопіць лёд,
і вернецца да нас запозненае ранне,
і ў душах у людзей пачнецца крыгаход.

Г.Станкевіч

КРЫМІНАЛ

ВІНАВАТЫ АЛКАГОЛЬ?

У адзін з снежаньскіх дзён 2016 года ў дзяжурную частку Бешанковіцкага РАУС паступіла паведамленне з УАЗ «Бешанковіцкая ЦРБ», пра тое, што да іх дастаўлены мужчына з колата-рэзанай ранай брушной сценкі. На месца здарэння неадкладна была накіравана следча-аператыўная група.

У ходзе праверкі было ўстаноўлена, што цялесныя пашкоджанні мужчыну нанесла жонка, з якой яны сумесна пражываюць, пасля сумеснага распівання спіртных напояў і раптоўнай сваркі на глебе асабістых непрыязных адносін.

Па дадзеным факце Бешанковіцкім раённым аддзелам Следчага камітэта Рэспублікі Беларусь, у дачыненні да жонкі мужчыны, распачата крымінальная справа па прыкметах складу злачынства, прадугледжанага ч. 1 арт. 147 КК Рэспублікі Беларусь - наўмыснае прычыненне цяжкага цялеснага пашкоджання, то бок пашкоджанні небяспечнага для жыцьця. Санкцыя гэтага артыкула, прадугледжвае абмежаванне волі на тэрмін ад 3 да 5 гадоў або пазбаўленне волі на тэрмін ад 4 да 8 гадоў.

Аналіз вынікаў папярэдняга расследавання паказвае, што прычынай і ўмовай, якія спрыялі здзяйсненню злачынства гэтай грамадзянкай, з'яўляецца бытавое п'янства і ўспрыманне ёй беспакаранасці сваіх антыграмадскіх паводзін.

В. В. Краўцоў
следчы следчага аддзялення
Бешанковіцкага раённага аддзела Следчага камітэта Рэспублікі Беларусь
"Зара"

ЗДАРЭННІ

ПЯЦЬ КРЫМІНАЛЬНЫХ СПРАЎ

За 2016 год Бешанковіцкім раённым аддзелам Следчага камітэта Рэспублікі Беларусь было ўзбуджана і накіравана пракурору для накіравання ў суд пяць крымінальных спраў, звязаных з незаконнымі дзеяньнямі ў дачыненьні да агнястрэльнай зброі, боепрыпасаў і выбуховых рэчываў, у тым ліку ў дачыненні да паляўнічай агнястрэльнай гладкаствольнай зброі.

Па ўсіх вышэйпаказаных крымінальных справах вынесеныя абвінаваўчыя прысуды.

Напрыклад, мясцовы жыхар незаконна набыў у іншага жыхара абрэз двуствольнай паляўнічай гладкаствольнай стрэльбы, які, згодна з заключэннем эксперта, прыдатны для вытворчасці стрэлаў паляўнічымі патронамі, адносіцца да ручной нестандартнай гладкаствольнай агнястрэльнай зброі, пасля чаго незаконна захоўваў яе па месцы свайго пражывання да выяўлення і канфіскацыі.

Суд кваліфікаваў дзеянні грамадзян па ч. 2 арт. 295 Крымінальнага кодэкса Рэспублікі Беларусь (далей - КК Рэспублікі Беларусь) і вынес абвінаваўчыя прысуды.

Часцей за ўсё грамадзяне набываюць зброю ў сваіх знаёмых, не задумваючыся аб прадугледжанай крымінальным законам адказнасці. Зброю захоўваюць па месцы свайго пражывання з мэтай незаконнай здабычы жывёл, не маючы на тое спецыяльнага дазволу. Таксама прычынай набыцця і захоўвання агнястрэльнай зброі з'яўляецца самасцвярджэнне. Лічачы, што наяўнасць зброі дадасць ім смеласці і сілы, грамадзяне, пры магчымасці, дэманструюць зброю з мэтай запалохвання іншых жыхароў.

Звяртаем вашу ўвагу на тое, што няведанне Закона не вызваляе ад крымінальнай адказнасці і прадугледжвае пакаранне ў выглядзе пазбаўлення волі.

Аднак, у заўвазе да арт. 295 КК Рэспублікі Беларусь змяшчаецца прававая норма, згодна з якой асоба, якая добраахвотна здалі агнястрэльную зброю, боепрыпасы і выбуховыя рэчывы, вызваляецца ад крымінальнай адказнасці.

Таму Бешанковіцкі раённы аддзел Следчага камітэта Рэспублікі Беларусь рэкамендуе жыхарам Бешанковіцкага раёна неадкладна звярнуцца ў Бешанковіцкі РАУС і здаць свой арсенал.

Толькі пры няўхільным захаванні нормаў Закона мы зможам забяспечваць і падтрымліваць нармальную жыццядзейнасць, спакой і парадак грамадзян, якія пражываюць на тэрыторыі Бешанковіцкага раёна.

Наталля Мартыненкава
следчы Бешанковіцкага РАСК Рэспублікі Беларусь
"Зара"

СЕЛЬСКАЯ ГАСПАДАРКА

РАЗУКОМПЛЕКТОВАННЫЕ СЕЯЛКИ, ТРАКТОРЫ И КОМБАЙНЫ

20 января в ОАО «Бешенковичи агросервис» контролеры обнаружили неисправные тракторы МТЗ, комбайн КЗС, погрузчик «Амкодор», плуги, культиватор, машины для внесения органических и минеральных удобрений.

Там же находились разукомплектованные зерноуборочный комбайн КЗС и три трактора «Беларус». Кто из руководителей и специалистов виновен в этом, выясняют сотрудники УВД Витебского облисполкома.

Еще в августе минувшего года сотрудники органов внутренних дел установили вопиющий факт: неисправно более пяти тысяч сельскохозяйственных машин и агрегатов! По поручению Президента Комитет госконтроля, МВД и прокуратура совместно занялись горячей темой. Была поставлена задача: до 1 января все недостатки в вопросах сохранности и работоспособности техники устранить. Однако проверки сельхозпредприятий, организованные Комитетом госконтроля в начале года, выявили удручающую картину.

Разукомплектованные сеялки, тракторы и комбайны. Списанные преждевременно машины и агрегаты. Техника, поставленная на длительное хранение с нарушением норм и стандартов. Игнорирование требований по государственной регистрации и учету машин. Подобные нарушения отмечены практически во всех регионах. В чем причина? Не повлияет ли это на темп грядущей посевной? Корреспонденты «СБ» исследовали проблему.

На машинном дворе сельхозпредприятия «Демидовичский», что в Костюковичском районе, на линейке готовности выстроена техника. Кажется, дай отмашку — сразу же выйдет в поле. Но первое впечатление обманчиво. В ангаре на машинном дворе мы увидели машины... без двигателей. С энергонасыщенного трактора «Беларус» его сняли и отправили в ремонт еще в октябре. Грузовик МАЗ стоит без мотора с... начала лета. А как же с готовностью до 1 января? Виктор Ковалев, недавно занявший директорское кресло «Демидовичского», лишь руками разводит, ссылаясь на нехватку средств. И заверяет: «Беларус» отремонтируют к началу марта, а грузовик — к апрелю.

Ремонтникам, «оживляющим» другие тракторы, не позавидуешь. Ангар не отапливается — температура в помещении почти как на улице. Инструмент в морозный день голыми руками не возьмешь. Если бы только это... Оказывается, во время проверки хозяйства сотрудниками Костюковичского РОВД вскрылись и вовсе неприглядные факты. Из хозяйства пропали косилка и разбрасыватель удобрений. Их не списывали — отдали фермеру. Интересно, по доброте душевной или как? По словам первого заместителя Костюковичского РОВД, начальника криминальной милиции Руслана Белякова, материалы проверки переданы в Следственный комитет. За вольное распоряжение государственной собственностью кому-то придется ответить.

А вообще, статистика заставляет серьезно задуматься: на Могилевщине из почти 1.300 единиц проверенной техники неисправными оказались 356. Причем 30 было разукомплектовано.

Та же беда и в других регионах. 20 января в ОАО «Бешенковичи агросервис» контролеры обнаружили неисправные тракторы МТЗ, комбайн КЗС, погрузчик «Амкодор», плуги, культиватор, машины для внесения органических и минеральных удобрений. Там же находились разукомплектованные зерноуборочный комбайн КЗС и три трактора «Беларус». Кто из руководителей и специалистов виновен в этом, выясняют сотрудники УВД Витебского облисполкома. Когда мы вчера приехали в Бешенковичи, два энергонасыщенных трактора приводили в порядок в мастерских. Однако, по словам начальника управления КГК Витебской области Николая Хацкевича, к ремонту приступили лишь после проверки.

Начальник управления контроля за работой агропромышленного комплекса Комитета госконтроля Валерий Скрипкин раскрывает суть проблемы:

— Помимо безответственности руководителей хозяйств, подобное явление возникает и от отсутствия денег у сельхозпредприятий. Ломается в хозяйстве машина, купить запчасти не за что, а работа в поле ждать не будет. Снимают деталь с другого агрегата. И так не единожды. Но с каждым разом приводить в порядок машины со снятыми узлами все сложнее, а то и вовсе невозможно. Если бы был надлежащий контроль со стороны районных служб механизации и Гостехнадзора, подобные проблемы хозяйства старались бы своевременно решать, не доводя дело до критической точки.

С финансовыми проблемами хозяйств связывают медленные темпы ремонта и на специализированных предприятиях. К примеру, ОАО «Витебский моторемонтный завод» по распоряжению облисполкома должен был отремонтировать 71 единицу техники. Но к 1 января сельхозпредприятия направили туда лишь 48 машин и агрегатов. Из них к 8 февраля отремонтированы только 3. Приехав на завод, мы увидели во дворе полуразобранный почвообрабатывающий посевной агрегат. После 6 — 7 лет эксплуатации он находится практически в убитом состоянии. По словам директора предприятия Виктора Масалова, специалисты могут восстановить технику любой сложности, но заказчики медлят с авансовыми платежами:

— Средняя продолжительность ремонта одной единицы техники — 20 — 30 дней. Однако у сельхозорганизаций нет денег, чтобы с нами расплатиться.

А теперь — внимание! Даже если завод получит необходимый аванс, увеличит рабочий день до 10 часов, то лишь на ремонт широкозахватной посевной техники ему потребуется около 4 месяцев. Возможно, в таком случае заказы надо перераспределить. Витебский облисполком определил 8 специализированных предприятий, которые должны отремонтировать 823 единицы техники.

Николай Хацкевич, начальник управления КГК Витебской области, делает вывод:— Если сейчас не найти средств на ремонт, мы рискуем упустить оптимальные сроки проведения весенних полевых работ. А это уже чревато нарушением технологии и потерями урожая.

В то же время в Витебском облсельхозпроде отмечают, что хозяйства привыкли к централизованному выделению средств на ремонт из бюджета. И к тому, что сейчас нужно рассчитывать только на себя, многие оказались не готовы. Кредиты слишком дороги. Хозяйствам с финансовыми проблемами, которых на Витебщине 45 процентов, их и вовсе не дадут. Многие сейчас надеются на деньги переработчиков, которые проавансируют ремонты в счет будущих урожаев. Про это говорят и в облисполкоме, заверяя, что к посевной около 90 процентов сельхозтехники будет в строю. Что ж, весна проверит.

"Советская Белоруссия"

АБ'ЯВА

• Каб атрымліваць кожны нумар газеты «Крывінка» паведаміце рэдакцыі аб гэтым. Калі не жадаеце атрымліваць газету, то патэлефануйце.

• Калі прачыталі "Крывінку", то калі ласка, перадайце знаёмым.

• Наша газета стала размяшчаецца на партале http://kamunikat.org, дзе зацікаўленыя грамадзяне могуць яе спампаваць са старонкі: http://kamnikat.org/kryvinka.html каталагу "Пэрыёдыка" для далейшага выкарыстання яшчэ да з'яўлення газеты на паперы.

ДЭКРЭТ №3

ПАЧАТАК ЦІХАЙ РЭВАЛЮЦЫІ

Што агульнага ў «Марша раззлаваных беларусаў» і ўкраінскай Рэвалюцыіі Годнасці? На самай справе паралеляў хапае. Але ёсць і тое, чым яны істотна адрозніваюцца — нявер'ем беларусаў ва ўласную моц. Маўляў, прайшліся, пагрукалі ў дзверы падатковай, а што далей?

Безліч палітыкаў, экспертаў, палітолагаў сцвярджалі, што пасля ўкраінскай Рэвалюцыі Годнасці аналагічнае развіццё падзей у Беларусі немагчыма. Маўляў, вынікамі тых падзеяў стала акупацыя Крыма і вайна на Данбасе — а таму памяркоўныя беларусы ні ў якім разе не пойдуць на нават самы лёгкі рэвалюцыйны сцэнар.

Пратэсты, якія на мінулым тыдні ахапілі Беларусь, сталі найбольш масавымі за даволі доўгі час — прынамсі, з «маўклівых пратэстаў» 2011 года. У Мінску на «Марш раззлаваных беларусаў», паводле розных падлікаў, выйшла ад трох да пяці тысяч чалавек. Нечакана здзівіў Гомель, дзе сабралася каля трох тысяч пратэстоўцаў супраць «дармаедскага» дэкрэту. У іншых абласных цэнтрах маніфестантаў было меней — ад 100 да 300 чалавек.

Але, улічваючы, што раней у рэгіёнах на плошчы выходзілі ў лепшым выпадку пяць-дзесяць чалавек, і сотня падаецца вялікай лічбай.

Паралелі з Рэвалюцыяй Годнасці ў сённяшніх пратэстах напрошваюцца самі сабою. Па-першае, людзі абурыліся той несправядлівасцю, з якой да іх ставіцца ўлада. Менавіта несправядлівасць улады была рухавіком Рэвалюцыі Годнасці, як і сённяшніх пратэстаў.

Па-другое, на вуліцы выйшлі сапраўды абураныя беларусы, а не прадстаўнікі «тытульнай апазіцыі». Варта толькі згадаць, што частка той самай апазіцыі (Партыя БНФ, «Гавары праўду», Рух «За Свабоду» і інш.) ад арганізацыі гэтага мерапрыемства самаўхіліліся. Шмат хто з каментатараў адзначае: на мінскі марш выйшлі не сталыя апазіцыянеры, а зусім іншыя людзі — тыя, якія сядзяць у «Аднакласніках» і «УКантакце», каго проста задзяўблі паборы ў той час, калі ўзровень жыцця імкліва пагаршаецца, а беспрацоўе з немагчымасцю знайсці працу з годным заробкам становіцца рэальнай перспектывай.

І па-трэцяе, на пратэст выйшлі зусім не «дармаеды». Большасць удзельнікаў акцыі сцвярджала, што яны добрасумленна працуюць і плацяць падаткі. А на маршы прыйшлі, каб выказаць салідарнасць з тымі самымі «дармаедамі» і звярнуць увагу ўладаў на гаротны стан эканомікі, паніжэнне заробкаў і павышэнне цэнаў.

А вось адрозніваюцца беларускія маршы ад украінскіх падзей нявер'ем народа ва ўласную моц. Большасць кажа: «Прайшліся, пагрукалі ў дзверы падатковай. А што далей? Яшчэ раз так пройдземся? А вынік?»

У тым і справа, што імгненнага выніку тут і быць не можа. Не далей як за два тыдні да пратэстаў Лукашэнка ў размове з прэсай казаў: «Давайце пару гадоў паглядзім, як будзе працаваць гэты дэкрэт, а там вырашым, што з ім рабіць». Адразу адкруціць назад сваё рашэнне ён не можа — таму і ўзяў паўзу, з'ехаўшы ў Сочы. Каб быў вынік, трэба нарошчваць ціск на ўладу. Трэба, каб на наступную акцыю выйшла яшчэ больш народу. Трэба, каб людзі вярнулі сабе вуліцы, і хадзілі ў цэнтр сталіцы, а не на плошчу Бангалор.

Але і зараз нельга казаць, што пратэстоўцы нічога не дамагліся. «Марш раззлаваных беларусаў» быў менавіта «дэманстрацыяй» — дэманстрацыяй незадаволенасці і абурэння. І гэтае абурэнне пачулі, што бачна па змяненні тону ўладных прапагандыстаў хаця б на тым жа тэлеканале «Беларусь 1». Раней яны агрэсіўна нападалі на «дармаедаў». Пасля дэманстрацыі рыторыка змянілася на перапрашаючую: «Калі ласка, заплаціце падатак! Усяго 20 базавых!» Можа, для БТ 20 базавых — гэта «ўсяго», але ў рэгіёнах 225 долараў лічыцца ўжо годным заробкам…

Так што, відавочна, улада разгубілася. І не толькі ў выніку колькасці пратэстоўцаў. Але і тым, што масавы «дэсант» найбуйнейшых чыноўнікаў «у народ» дзеля тлумачэння дармаедскага падатку (які адбыўся акурат напярэдадні акцыі пратэсту) выніку не даў. Улада нарэшце пабачыла, што яна страчвае давер народу.

Ці ёсць у грамадстве патэнцыял, каб працягваць пратэсты? Ці не будзе гэта акцыя «аднаразовым стрэлам»?

Сапраўды, пяць тысячаў дэманстрантаў на вуліцах сталіцы — колькасць невялікая. Але, разам з тым, рэпартажы пра гэтую падзею ў інтэрнэце за суткі набралі каля мільёна прагляднаў. Гэта паказвае, што пратэстны патэнцыял ёсць, і галоўнае — зрабіць з гледача рэпартажу героя тых самых рэпартажаў, то бок удзельніка акцыі.

І, канешне ж, шмат што залежыць ад улады. Яна можа дзейнічаць звыкла: запусціць механізм разгону вулічных акцый і адміністрацыйных арыштаў. Але тады давядзецца развітацца з кволай пакуль нармалізацыяй адносін з Еўропай. Адмяніць дэкрэт — пра гэта ўжо было вышэй. Лепшым выйсцем зараз з'яўляецца «замарозка» дэкрэту: то бок, перавод яго ў шэраг «мёртванароджаных» дакументаў, калі ён, нібыта і ёсць, але выконваць яго падатковая не будзе.

Канешне, тыя грошы, якія добраахвотна сплацілі некаторыя «дармаеды», ніхто не верне. Аднак намагацца атрымаць падатак праз суд таксама ніхто не будзе.

Але і для гэтага таксама павінен быць ціск на ўладу. А таму акцыі супраць «дармаедскага дэкрэту» маюць патэнцыял. Пабачым, колькі народу збярэ наступная.

Сяргей Пульша
"Новы Час"

МАТЧЫНА МОВА

ПРАВА БЕЛАРУСКАМОЎНЫХ НА АДУКАЦЫЮ Ў ЛІЧБАХ

21 лютага пад эгідай UNESCO з 1999 году адзначаецца Міжнародны дзень матчынай мовы. UNESCO і ўся ААН адзначае гэты дзень як напамін пра крытычную важнасьць моўнай і культурнай разнастайнасьці сьвету для прагрэсу, роўнасьці, забесьпячэньня фундамэнтальных правоў.

Штогод Міжнародны дзень матчынай мовы прысьвячаецца пэўнай тэме, зьвязанай з моваю. Сёлетняя тэма — „Да ўстойлівай будучыні праз шматмоўную адукацыю". Генэральны дырэктар арганізацыі Ірына Бокава выступіла з пасланьнем, дзе нагадала: Магчымасьць атрымліваць адукацыю і інфармацыю на роднай мове мае найважнейшае значэньне для забесьпячэньня якасьці навучаньня, умацаваньня даверу і павышэньня самаацэнкі як магутных чыньнікаў разьвіцьця.

Як жа адпавядае гэтаму бясспрэчнаму пастуляту найбольш аўтарытэтнай міжнароднай арганізацыі, куды ўваходзіць і Беларусь, моўная сытуацыя ў нашай адукацыйнай сыстэме?

Перакуленая піраміда

Так выглядае адпаведная дыяграма. Паводле апошняга дзяржаўнага перапісу насельніцтва, праведзенага ў 2009 годзе, 53,2% жыхароў Беларусі назвалі беларускую мову роднаю. Прызналіся, што ўжываюць яе як гутарковую, 23,4%. Здавалася б, дзяржаўная адукацыйная палітыка павінна грунтавацца на гэтых лічбах. (Папраўдзе яны спрэчныя, перапісная анкета недасканалая, бо чалавек можа гаварыць на дыялекце, на гарадзкім пійджыне і ня лічыць яго беларускаю моваю, але іншых лічбаў ня маем.)

А вось найноўшы даступны публіцы тэматычны зборнік Нацыянальнага статыстычнага камітэту апісвае адукацыйную статыстыку 2014/15 навучальнага году. Тады ў дзіцячых садках па-беларуску выхоўваліся толькі 10,5% дзяцей (у 2010 было яшчэ 12,8%). У Менску ўтрая меней — 3,2%. Вучняў беларускамоўных сярэдніх школаў ці клясаў было 14,5% ад агульнай колькасьці вучняў дзённых сярэдніх школаў, або 135,1 тыс. з 931,3 тыс.

Дынаміка колькасьці школьнікаў, што вучацца па-беларуску (паводле крыніцаў ТБШ), за апошнія 6 гадоў асабліва красамоўная:
2010/11 — 178,4 тыс. (19%);
2011/12 — 163,4 тыс. (17,8%);
2012/13 — 150,7 тыс. (16,6%);
2013/14 — 142,0 тыс. (15,5%);
2014/15 — 135,1 тыс. (14,5%);
2016/17 — 128,6 тыс. (13,1%)

У Менску, дзе штогод беларускамоўныя бацькі марна шукаюць сваім дзецям беларускае школы ня надта далёка ад дому, толькі для 2,3% школьнікаў забясьпечана права вучыцца па-беларуску.

У сярэдніх спэцыяльных навучальных установах па-беларуску займалася 0,23% (300 чалавек з 129 тысячаў; відаць, гэтыя 10-12 групаў — выключна навучэнцы пэдагагічных каледжаў, і то ня ўсіх).

І ўрэшце, вышэйшая адукацыя. На беларускай мове навучаліся 300 студэнтаў — гэта 0,08% ад агульнай колькасьці (362,9 тыс.) і ў 9 разоў менш, чым пяць гадоў таму.

Чым вышэйшы ўзровень адукацыі, тым больш радыкальна — да нуля — звужаюцца магчымасьці вучыцца па-беларуску. Толькі палова дзяцей зь беларускамоўных сем'яў можа вучыцца па-беларуску ў школе (да таго ж пераважна ў вёсцы, а ў гарадах гэты працэнт куды меншы ды часта імкнецца да нуля).

Хто „волен", а хто не

Дамагчыся канстытуцыйнага права вучыць сваіх дзяцей па-беларуску мы ня можам, нават непасрэдна плоцячы дзяржаве грошы. Колькі гадоў таму мы з дачкой вырашылі, што ёй для паступленьня варта падвучыцца профільным прадметам — біялёгіі ды хіміі — на платных курсах у Ліцэі БДУ. БДУ ў нас адзін, Ліцэй БДУ зь ягонымі курсамі таксама адзін на ўсю краіну, а значыць, ён і для тых 15-16% школьнікаў, што вучыліся на той момант па-беларуску. На кожны прадмет там набіраюць па некалькі групаў. Ну дык аб'явіце загадзя, што 5 групаў хіміі расейскамоўныя, а адна беларускамоўная.

Аднак я атрымаў ад тагачаснага дырэктара Ліцэю БДУ такі адказ: „Паколькі мы не атрымлівалі заяў, апрача Вашай, аб беларускамоўным навучанні на падрыхтоўчых курсах, то ўсе сфарміраваныя групы хіміка-біялагічнага кірунку навучання рускамоўныя". Іронія ў тым, што ніхто не падаваў заяваў і на расейскамоўнае навучаньне, бо ў стандартным бланку заявы не палічылі патрэбным мець такую графу. Інакш кажучы, апрыёры моўныя правы гарантаваліся толькі расейскамоўным.

Дырэктара звалі Вадзім Матуліс. Я знайшоў яго адказ на тутбаеўскую анкету „Быць беларусам — што гэта значыць?"

— Белорус без знания языка — белорус?

— Да. У нас в стране два языка: русский и белорусский. Пока никто не отменял этого. Человек волен разговаривать на том, на каком захочет. Конечно, хорошо, если он знает белорусский язык.

Разважаць, значыць, кожны „волен", дзякуй. А вось вучыць дзяцей не атрымаецца „на каком захочет", тут ужо сп. В. Матуліс, маючы пэўную над намі ўладу, „волен" указваць, на якой мове гэта рабіць, — дарэчы, за нашыя ж грошы.

Вадзіма Матуліса я ўспомніў, калі на моўную тэму выказаўся намесьнік міністра гандлю Эдвард Матуліс, той самы, які заявіў, што пераклад этыкетак на беларускую мову падвысіць сабекошт прадукцыі і што інфармацыя на таварах па-беларуску „павінна

(працяг на стар. 4)

МАТЧЫНА МОВА

(пачатак на стар. №3)

быць эканамічна абгрунтаваная". Правы беларускамоўных спажыўцоў для Эдварда Браніслававіча значаць гэтулькі сама, колькі правы беларускамоўных вучняў — для Вадзіма Эдвардавіча.

У 205 разоў меней шанцаў

Вернемся да адукацыі. Параўнайма шанцы беларускамоўных і расейскамоўных прадоўжыць навучаньне на сваёй мове — усярэдняй спэцыяльнай або ў вышэйшай вучэльні. У 2014/15 навучальным годзе ў нас было 135100 школьнікаў, якія вучыліся па-беларуску. Іх чакала 300 месцаў і ў коледжах, і ва ўнівэрсытэтах (вядома, паступаюць найперш сёлетнія выпускнікі, але мы супастаўляем агульныя лічбы). Адпаведна па-расейску вучылася 795300 школьнікаў. На іх разьлічана 128100 навучэнцкіх месцаў у ССНУ і 362600 — у вышэйшых школах.

Няхітры падлік прапорцыяў паказвае, што расейскамоўны школьнік мае ў 73 разы больш шанцаў прадоўжыць навучаньне на мове школы, чым беларускамоўны. А што да ўнівэрсытэтаў, то беларускамоўны школьнік мае ў 205 (!) разоў менш магчымасьцяў вучыцца там на мове сваёй школы, чым вучань расейскамоўнай установы сярэдняй адукацыі.

Гэта нечуваная дыскрымінацыя, у параўнаньне зь якой не ідуць ніякія апартхайды.

Cui prodest?

Такая перакуленая піраміда статусу мовы і яе пэрспэктывы. Піраміда, якая сваім вастрыём б'е ў сэрца беларускае мовы. На чыю карысьць?

Шчыры адказ я знайшоў у працах Аляксандра Арэф'ева, намесьніка дырэктара Цэнтру сацыялягічных дасьледаваньняў Міністэрства адукацыі і навукі Расейскай Фэдэрацыі. У цыклі публікацыяў пад агульнай назвай „Сжимающееся русскоязычие" сацыёляг біў трывогу з прычыны таго, што расейская мова імкліва траціць міжнародны статус.

Алеёсьць і выключэньні з трывожных, на ягоную думку, тэндэнцыяў.

Апублікаваныя параўнальныя табліцы ўдзельнай вагі школьнікаў, навучэнцаў і студэнтаў, якія вучыліся па-расейску ў нерасейскіх былых „рэспубліках" СССР у 2010/2011 навучальным годзе, вельмі красамоўныя.

Тут скажу толькі пра вышэйшую адукацыю. Паводле завышаных зьвестак, якімі карыстаўся расейскі аўтар, у тым навучальным годзе па-расейску ў беларускіх ВНУ вучыліся 90,4%. Ва Ўкраіне — 10,2%, у Грузіі — 0,9%, у Эстоніі — 7,9%, у Літве 1,5%. Зь іншага боку, у Кіргізіі 96%, у так званым „Прыднястроўі" 94,9%, а ў Абхазіі і Паўднёвай Асэтыі па 100% пэтэвэшнікаў і студэнтаў вучацца па-расейску.

(Трэба памятаць, што ў расейскіх крыніцах акупаваныя Расеяй так званае Прыднястроўе — частка Малдовы, часткі Грузіі Абхазія і Паўднёвая Асэтыя Крэмль фармальна лічыць асобнымі дзяржавамі.)

Высnова А. Арэф'ева:

Такім чынам, „апірышчам" [у арыгінале „оплотом"] расейскамоўнай адукацыі на былой постсавецкай прасторы зьяўляюцца сёньня Беларусь, Паўднёвая Асэтыя, Абхазія і Прыднястроўе.

Вось у якой кампаніі мы апынуліся і вось на чыю стратэгічную мэту, аказваецца, працуе наша адукацыйная сыстэма.

Дарэчы, ня думаю, што ідэя так званага Нацыянальнага ўнівэрсытэту спрыяе разьвязаньню праблемы. У кожным унівэрсытэце кожнага гораду, на кожнай спэцыяльнасьці мае быць рэальная магчымасьць вучыцца па-беларуску.

(скарочана)

Вінцук Вячорка

ТАКАЯ ІНТЭГРАЦЫЯ

ВЗБРЫК, КРИК И СРЫВ

Интеграционные проекты «Союзное государство» и «ЕАЭС» захлестнули эмоции и узкокорпоративные интересы. Порвалось там, где было узко.

Гремучая смесь газовых, нефтяных, продовольственных конфликтов и противоречий накалила ситуацию до предела. Откладываются встречи президентов. Срываются заседания наднациональных органов. Молчат межпарламентские комитеты и комиссии. От решения конфликта традиционно отстраняется гражданское общество обеих стран.

Послушаешь российские СМИ — единогласная лавина обвинений в адрес Александра Лукашенко и правительства Беларуси. Мол, не платят по долгам, срывают подписанные соглашения, игнорируют интересы брата-союзника и паразитируют на доброте Кремля и топливных монополистов.

Послушаешь Лукашенко и белорусские СМИ — почти такое же единообразие, только в прямо противоположную сторону. Мол, обещали равенство, а душите дискриминационными практиками. Дали слово снять торговые барьеры, а возводите границу. Взяли обязательство покупать белорусское на таких же условиях, как российское, но своя рубашка оказалась гораздо ближе к телу.

В общем, гремучая смесь мух и котлет, зерен и плевел, воя и соплей окончательно забродила. Кажется, в нынешнем ее состоянии она неудобоварима ни для руководства Беларуси, ни для Кремля.

ЧЕТЫРЕ АНТИИНТЕГРАЦИОННЫЕ МИНЫ ЗАМЕДЛЕННОГО ДЕЙСТВИЯ

В фундамент белорусско-российских интеграционных отношений были заложены несколько мин замедленного действия. Сегодня все они взорвались, вызвав острую боль и гнев руководства Беларуси и России. Причем эти бомбы закладывали обе стороны.

Первая мина — отсутствие независимых, пользующихся доверием обеих сторон судебных органов. Суд Евразийского экономического союза не подходит для решения серьезных споров и противоречий. Иначе стороны бы согласились придать его решениям совсем другой вес. К сожалению, власти обеих стран выбирают басманное правосудие, в котором у большого, сильного и богатого всегда больше прав.

Можно сколько угодно говорить о преимуществах белорусско-российской интеграции, но когда любой спор, будь то по поводу газа, нефти, разбавителей, яблок, сахара, креветок или говядины заканчивается политическим, информационным и дипломатическим накалом, эмоционально окрашенными потоками взаимных обвинений, то дефицит правовой культуры и институтов, обеспечивающих верховенство права, не вызывает сомнений. Иначе мы бы гораздо чаще слышали решения суда по разным спорам, а не субъективные мнения Сергея Данкверта, Аркадия Дворковича, Михаила Мясниковича или Александра Лукашенко.

Вторая мина — наличие в подписанных договорах и соглашениях сотен изъятий, ограничений и особых режимов в перемещении товаров, услуг, денег и рабочей силы. Президенты, парламенты и мощные лоббисты обеих стран узаконили разные режимы производства и торговли. Они предпочли работу по понятиям — и предсказуемо нарвались на разные интерпретации, коннотации и смыслы.

Например, в газовом споре белорусская сторона делает акцент на равнодоходность, а российская — на контрактной цене, которая была зафиксирована до снижения цен на нефть. В товарных поставках полярные разночтения происходят при интерпретации страны происхождения товара, установлении производителя и доли добавленной на территории Беларуси стоимости в товар, поставляемый в Россию.

Третья мина — акцент на порочные практики в экономической политике. Речь идет об импортозамещении, господдержке номенклатурных фаворитов (льготные кредиты, налоговые и таможенные льготы, субсидии, гарантированный спрос и т.д.), олигополистических практиках, вытеснении открытой рыночной конкуренции олигархическими сговорами.

Белорусские власти хотели убедить Кремль внять их модели промышленной и аграрной политики, но только с учетом того, чтобы в России не создавались параллельные белорусским заводам и фабрикам производства. Кремль не захотел возвращаться к такой модели централизованного Госплана для двух формально независимых стран.

Белорусские власти не захотели включать российских производителей в обязательные ассортиментные списки для розничной торговли. Отсюда пошли обиды, разочарования и претензии.

Четвертая мина — выбор единообразия и централизма вместо конкуренции и децентрализации. В условиях значительного присутствия контрабанды и контрафакта на товарном рынке России белорусских производителей заставляют работать по единым сертификатам качества, стандартам ЕАЭС, на которые плевать хотели большинство участников рынка в России.

Российские предприниматели хотели бы составить конкуренцию белорусским на разных сегментах рынка, но наши исполкомы, министерства, концерны и холдинги в едином протекционистском порыве закрылись от конкуренции с чужаками. Единообразно и централизованно.

Регионы России хотели бы торговать с Беларусью на двусторонней основе, но Кремль четко расставляет приоритеты: «Сначала мы решим газовый и нефтяной споры, а потом посмотрим».

ТАКИЕ РАЗНЫЕ КАЛЬКУЛЯТОРЫ

За последние 20 лет белорусско-российской интеграции все 4 мины периодически взрывались, но так, чтобы все одновременно...

Сегодня руководство Беларуси и России ведут себя так, как будто завтра война. Это очень опасно во всех отношениях. Каждая из сторон считает себя обиженной и настаивает на справедливости.

Президент РБ говорит о потерях десятков миллиардов долларов. Кремль подкрепил свою позицию цифрами: «С 2011г. по 2015г. беспошлинно ежегодно поставлялось 18-23 млн. т нефти Белоруссии. Всего за этот период российский бюджет недополучил $ 22,3 млрд. Все это является не чем иным, как прямой и косвенной поддержкой союзного белорусского государства».

И это не считая выделения Беларуси более $ 6 млрд. кредитов.

Очевидно, у руководства Беларуси и России разная математика. Каждый настроил свой калькулятор под себя и тыкает партнеру в лицо полученным результатом. Единой, научно обоснованной метрологии не существует.

Тот факт, что после 20 лет интеграции руководители страны не удосужились определиться в базовых терминах, методиках и механизмах координации, кооперации и конкуренции, подтверждает гипотезу о том, что интеграционные проекты РБ и РФ стали проектами только VIP-номенклатуры, олигархов, монополистов и контрабандистов.

Это начало наступит только тогда, когда Александр Лукашенко и Владимир Путин добьются следующего консенсуса: издержки конфронтации для них лично, а также для VIP-номенклатуры и ее «придворного» бизнеса выше, чем выгоды от достижения договоренностей и установления союзнического мира.

(скарочана)

Ярослав Романчук
Белгазета

Заснавальнік і рэдактар: Станкевіч Георгій Мікалаевіч

Адрас рэдакцыі: Бешанковіцкі раён, в. Старыя Ранчыцы, e-mail: stan62@list.ru, тэл. 60237, маб. +375292184739
Газета выдаецца з сакавіка 2005г.

Падпісана да друку 27.02.2017 у 18.50
Наклад: 290 асобнікаў.
Выдаецца адзін-два разы на месяц на беларускай і расійскай мовах.

Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы дзеля палемікі, не падзяляючы пазіцыі аўтараў.
Друкуецца на ўласным абсталяванні.
Распаўсюджваецца бясплатна дабраахвотнікамі.